

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

Informativni Bilten

Januar — Jun 2018

SADRŽAJ:

ŠESTOMESEČNI IZVEŠTAJ RADA2

POSETE I AKTIVNOSTI USTAVNOG SUDA.....4

LIČNA ISKUSTVA I PRAKSE.....9

ESLjP – VAŽNE ODLUKE.....11

PRESUDE.....15

Ustav Kosova - Poglavlje VIII

Ustavni sud

Član 112

[Osnovna Načela]

1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.
2. Ustavni sud je potpuno nezavistan u obavljanju svojih dužnosti.

Sastav Ustavnog suda

Ustavni sud Republike Kosovo je sastavljen od 9 (devet) sudija.

Sudije Ustavnog suda Republike Kosovo se imenuju u skladu sa članom 114 [*Sastav i Mandat Ustavnog suda*] Ustava i članovima 6 i 7. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Nakon osnivanja Ustavnog suda u 2009 godine i u skladu sa bivšim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 6 (šest) od 9 (devet) sudija je imenovao predsednik Republike Kosova na predlog Skupštine.

Od 6 (šest) domaćih sudija, 2 (dva) sudija su služili za neobnovljiv rok od 3 (tri) godine, 2 (dva) sudija su služili za neobnovljiv rok od 6 (šest) godina i 2 (dva) sudija su služili za neobnovljiv rok od 9 (devet) godina.

U skladu sa gore navedenim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 3 (troje) međunarodnih sudija je imenovao Međunarodni civilni predstavnik, nakon konsultacije sa predsednikom Evropskog suda za ljudska prava.

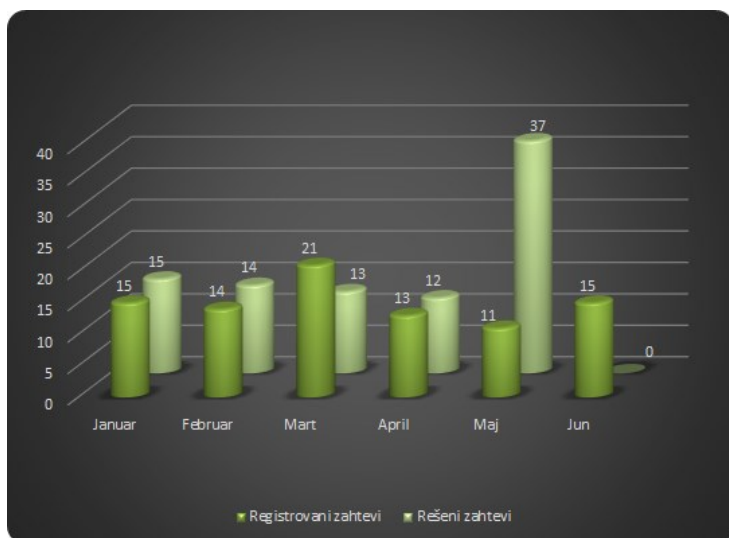
Status predmeta

Tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2018. godine, Sud je imao na radu ukupno 182 zahteva/predmeta:

Ukupno 91 zahteva je rešeno ili 50% svih slučajeva na raspolaganju.

Tokom ovog perioda, 95 odluka i 2 suprotna mišljenja je objavljeno na internet stranici Suda.

*Dinamika primljenih zahteva po mesecima
(1. januar – 30. jun 2018. godine)*

U nastavku su predstavljene 9 presude koje je Sud doneo tokom šestomesečnog perioda, 1. januar – 30. jun 2018. godine:

- Presuda u slučaju KI 122/16, podnosilac zahteva: Riza Dembogaj. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti rešenja CML. br. 6/2016 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 13. septembra 2016. godine.
- Presuda u slučaju KI 115/16, podnosioci zahteva: Branko Ljumović, Ranko Ljumović i Anica Vukićević-Ljumović. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju AC-II-12-0126 od 21. aprila 2016. godine.
- Presuda u slučaju KI 62/17, podnositeljka zahteva: Emine Simnica. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti odluke PN. II. br. 1/17 Vrhovnog suda Kosova od 30. januara 2017. godine u vezi sa odlukom PML. br. 300/16 Vrhovnog suda od 12. decembra 2016. godine.
- Presuda u slučaju KI 69/16, podnositeljka zahteva:

Nora Dukagjini-Salihu. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti presude Rev. br. 295/2015 Vrhovnog suda Kosova od 9. decembra 2015. godine.

- Presuda u slučaju KO 12/18, podnosioci zahteva: Albulena Haxhiu i 30 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti rešenja odluke Vlade Republike Kosovo, br. 04/20, od 20. decembra 2017. godine.
- Presuda u slučaju KI 146/17, KI 147/17, KI 148/17, KI 149/17 dhe KI 150/17, podnosioci zahteva: Isni Thaçi, Zeqir Demaku, Fadil Demaku, Nexhat Demaku i Jahir Demaku. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti članova presude Pml. KZZ. br. 322/2016 Vrhovnog suda Kosova od 19. jula 2017. godine.
- Presuda u slučaju KO 45/18, podnosioci zahteva: Glauk Konjufca i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti Zakona br. 06/L -060 o ratifikaciji Sporazuma o državnoj granici između Republike Kosovo i Crne Gore.
- Presuda u slučaju KI 122/17, podnosilac zahteva: Česká Exportní Banka A.S. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti rešenja Ae. br. 185/2017 Apelacionog suda od 11. avgusta 2017. godine i rešenja IV. EK. C. br. 273/2016 Osnovnog suda u Prištini od 14. juna 2017. godine.
- Presuda u slučaju KI 97/16, podnosilac zahteva: "IKK Classic". U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti presude E. Rev. 15/2016 Vrhovnog suda Kosova od 16. marta 2016. godine.

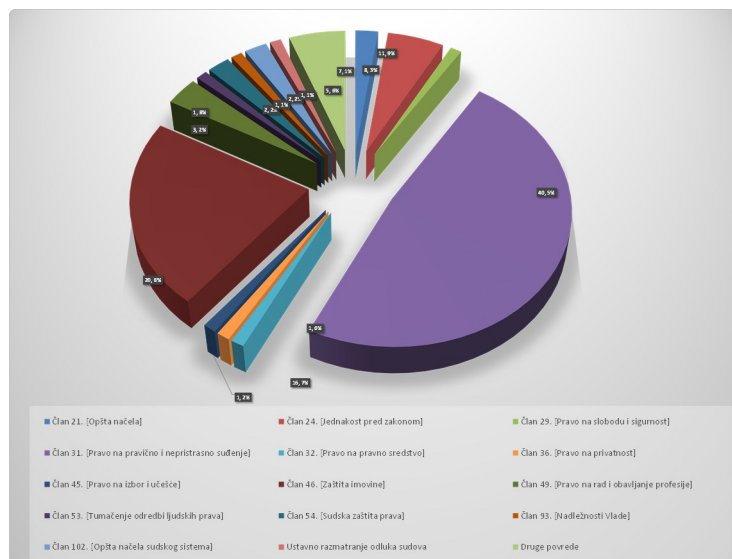
Vrste navodnih povreda

Vrste navodnih povreda od 89 primljenih zahteva tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2018. godine, su sledeće:

- Član 21. [Opšta načela], 2 slučaja ili 2,2%;
- Član 24. [Jednakost pred zakonom], 5 slučajeva ili 5,6 %;
- Član 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 1 slučaj ili 1,1 %;
- Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 43 slučajeva ili 48,4%;
- Član 32. [Pravo na pravno sredstvo], 1 slučaj ili 1,1%;
- Član 36. [Pravo na privatnost], 1 slučaj ili 1,1%;
- Član 45. [Pravo na izbor i učešće], 1 slučaj ili 1,1%;
- Član 46. [Zaštita imovine], 20 slučajeva ili 22,5%;
- Član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], 3 slučajeva ili 3,4%;

- Član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 1 slučaj ili 1,1%;
- Član 54. [Sudska zaštita prava], 2 slučaja ili 2,2%;
- Član 93. [Nadležnosti Vlade], 1 slučaj ili 1,1%;
- Član 102. [Opšta načela sudskog sistema], 2 slučaja ili 2,2%;
- Ustavno razmatranje odluka državnih institucija, 1 slučaj ili 1,1%;
- Druge povrede, 5 slučajeva ili 5,6%;

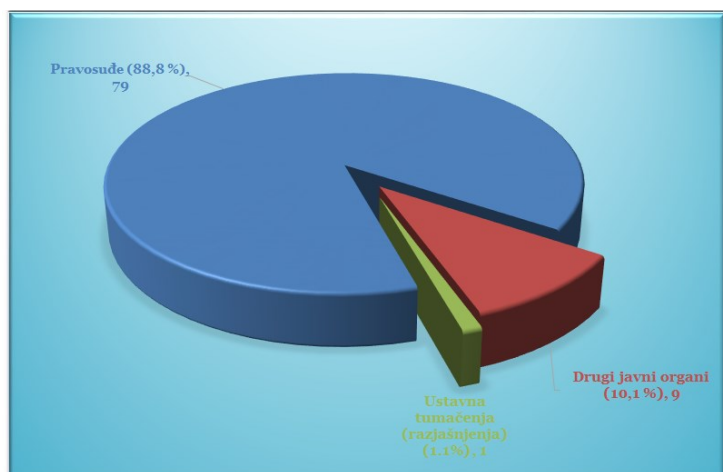
*Navodne povrede prema vrsti
(1. januar – 30. jun 2018. godine)*

Navodni počinioci kršenja prava

- 79 ili 88,8 % zahteva se odnose na odluke sudova
- 9 ili 10,1 % zahteva se odnose na druge javne organe
- 1 ili 1,1 % zahteva se odnose na zahteva se odnose na ustavna tumačenja ili razjašnjenja

*Navodni prekršioci prava
(1. januar – 30. jun 2018. godine)*

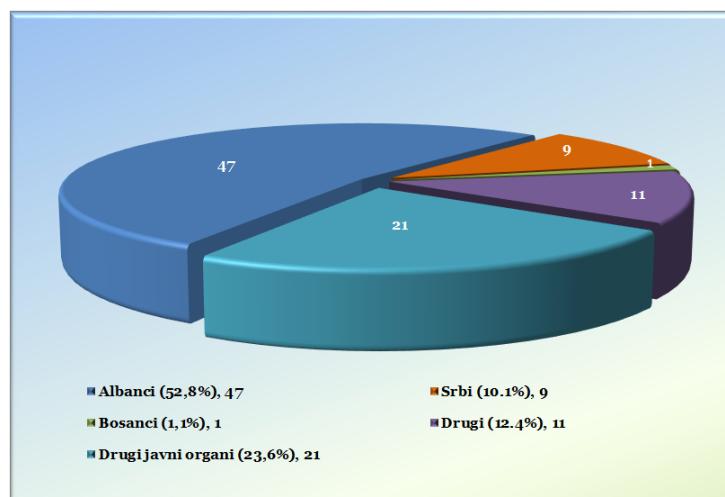
Pristup Sudu

Pristup pojedinaca Sudu se prikazuje na sledeći način:

- 47 zahteva je podneto od Albanaca, ili 52,8%;

- 9 zahteva je podneto od Srba, ili 10,1%;
- 1 zahtev je podnet od Bošnjaka, ili 3,6%;
- 11 zahteva je podneto od drugih zajednica, ili 12,4%;
- 21 zahteva je podneto od strane drugih javnih organa (pravnih lica), ili 23,6%;

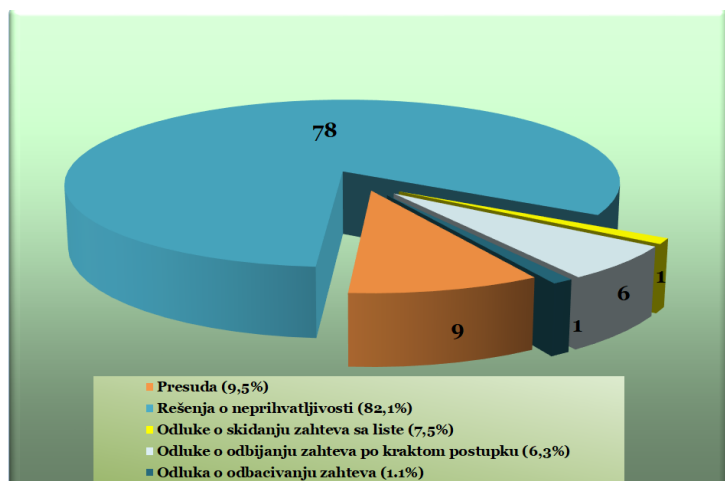
*Etnička struktura podnosilaca zahteva
(1. januar – 30. jun 2018. godine)*

Sednice i veća za razmatranje

Tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2018. godine, Ustavni sud je održao 24 plenarnih sednica i 83 veća za razmatranje, u kojim su razmatrani slučajevi rešeni odlukama, rešenjima, i presudama. Tokom ovog šestomesečnog perioda, Ustavni sud je objavio 93 odluka. Struktura objavljenih odluka izgleda na sledeći način:

- 9 presuda (9,5%)
- 78 rešenja o neprihvatljivosti (82,1%)
- 6 odluke o odbijanju zahteva po krakatom postupku (6,3%)
- 1 odluka o odbacivanju zahteva (1,1 %)
- 1 odluka o skidanju zahteva sa liste (1,1 %)

16 januar 2018

Ustavni sud Republike Kosovo je, u saradnji sa USAID Programom za osnaživanje pravosudnog sistema na Kosovu (JSSP), obeležio svečanom ceremonijom pokretanje nove internet stranice Suda, koja je održana u „Sheshi 21“ u Prištini. Učesnicima su se pogodnim govorom na ovoj ceremoniji obratili predsednica Ustavnog suda Kosova, gđa Arta Rama-Hajrizi, i direktor misije USAID-a na Kosovu, g. James Hope.

U govoru posvećenom pokretanju nove internet stranice Suda, predsednica Rama-Hajrizi je, između ostalog, izjavila: *„Dizajniranje nove internet stranice je zamišljen uzimanjem za primer karakteristike i kvalitet najsavremenijih internet stranica institucija pravde u svetu, gde posebno vredi navesti novu mogućnost za naprednije pretraživanje odluka Suda. Verujem da će od sada nova internet stranica još više približiti široj javnosti i medijama odluke i rad Ustavnog suda“*.

Uz pomoć nove internet stranice, koja predstavlja ozbiljan pokušaj Suda da poveća nivo transparentnosti, kao i bolju i kvalitetniju komunikaciju sa javnošću, svi građani Republike Kosovo, posebno predstavnici pravosudnog sistema, pravnici i drugi članovi pravne zajednice, će od sada imati nove i daleko praktičnije mogućnosti za napredno pretraživanje i istraživanje odluka Suda.

Napredno pretraživanje omogućava baza podataka odluka na internet stranici, koja je delimično projektovana na primeru internet stranice Evropskog suda za ljudska prava sa sedištem u Strazburu.

Mogućnost naprednog pretraživanja je projektovana i u drugim odeljcima internet stranice, uz mogućnosti direktne preplate na biltene pravne prakse, informativni bilten i poslednje odluke koje je objavio Sud.

Razvoj internet stranice je u potpunosti finansiran iz USAID-ovog Programa za osnaživanje pravosudnog sistema, jednog od najvažnijih donatora i partnera Ustavnog suda od njegovog osnivanja.

Novu internet stranicu Ustavnog suda je predstavio direktor Kancelarije za komunikaciju i informisanje i predsedavajući Radne grupe za razvoj internet stranice, g. Veton Dula, i pravni savjetnik Suda i jedan od članova Radne grupe za razvoj internet stranice, g. Jeton Bytyqi.

2 februar 2018

Generalni sekretar Ustavnog suda Republike Kosovo, g. Milet Vokshi, primio je novoimenovanog generalnog sekretara Ustavnog suda Republike Albanije, g. Eugena Papandilea.

Na zajedničkom sastanku, dvojica sekretara su razgovarala o važnim pitanjima koja se ticu specifičnosti i razlika u organizaciji poslova u administraciji oba ustavna suda, izazova sa kojima se trenutno suocavaju ove institucije, kao i napora za dalje reforme u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti u radu.

Nakon što su meduinstitucionalne bilateralne odnose ocenili kao veoma dobre, sekretar Vokshi i njegov kolega Papandile izrazili su spremnost za dalje produbljivanje međusobne saradnje kroz razmenu iskustava, organizaciju studijskih poseta i zajedničkih radionica u svrhu podizanja profesionalnih kapaciteta i usvajanja savremenih standarda upravljanja od strane oba suda.

Sekretar Papandile, koji je u poseti bio u pratnji pravnog savetnika u Ustavnom sudu Albanije, g. Ermala Tazija, održao je odvojene sastanke i sa direktorima različitih odeljenja administracije i pravnim savetnicima Ustavnog suda Kosova.

3 mart 2018

Delegacija Ustavnog suda Republike Kosovo, u sastavu: Ivan Čukalović, zamenik predsednika Suda, Altay Suroy, sudija i Sevdail Kastrati, prvi pravni savetnik Suda, boravila je u zvaničnoj poseti u Ankari. Poseta delegacije Ustavnog suda Kosova realizovana je na poziv Kasacionog suda Turske da prisustvuje

proslavi 150. godišnjice osnivanja tog suda. U okviru planiranih aktivnosti povodom obeležavanja jubilarne godišnjice osnivanja Kasacionog suda Turske, delegacija Ustavnog suda Kosova učestvovala je i na Međunarodnom simpozijumu organizovanom na temu: *“Uloga Kasacionog suda u pravosudnom sistemu Turske”*. Tokom boravka u Ankari, zamenika predsednika Čukalovića i sudiju Suroya primio je na posebnom sastanku predsednik Kasacionog suda Turske, g. İsmail Rüştü Cirit.

9 mart 2018

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, u pratnji sudija Ustavnog suda, g. Almira Rodriguesa i gđe Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, i generalnog sekretara Suda, g. Milota Vokshija, boravila je u službenoj poseti Zagrebu.

U okviru posete organizovane na poziv Ustavnog suda Republike Hrvatske, predsednica Rama-Hajrizi i delegacija Ustavnog suda Kosova su ostvarili odvojene sastanke sa svojim hrvatskim kolegama. Tokom razgovora sa predsednikom Ustavnog suda Hrvatske, g. Miroslavom Šeparovićem, predsednica Rama-Hajrizi je istakla napredak i dostignuća koja su do sada zabeležena u ustavnom pravosuđu Kosova, kao i poštovanje sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava prilikom odlučivanja.

Predsednica Rama-Hajrizi je dalje istakla važnost i neophodnost podrške Ustavnog suda Hrvatske u naporima Ustavnog suda Kosova za članstvo u različitim međunarodnim organizacijama i forumima ustavnih sudova. Oba predsednika su dalje razmenila svoja stanovišta o izazovima sa kojima se suočavaju ustavni sudovi obeju država, kao i potrebu za jačanjem nezavisnosti pravosuđa u funkciji efikasnije vladavine zakona.

Tokom boravka u Zagrebu, predsednicu Artu Rama-Hajrizi i delegaciju Ustavnog suda Kosova je dočekao na sastanak i predsednik Skupštine Republike Hrvatske, g. Goran Jandroković.

16 mart 2018

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, dočekala je na sastanku radi međusobnog upoznavanja novu ambasadorku Finske na Kosovu, gđu Pia Stjernvall. Na sastanku se razgovaralo, između ostalog i o dosadašnjem radu Ustavnog suda, podizanju efikasnosti u rešavanju

predmeta, povećanju transparentnosti u radu, kao i o važnosti dalje konsolidacije ustavnog pravosuđa u zemlji.

Predsednica Rama-Hajrizi je u nastavku naglasila veoma dobre odnose međusobne saradnje sa drugim srodnim sudovima u regionu i šire, kao i napore koji se neprestano ulažu u pravcu ujednačavanja sudske prakse u funkciji usklađivanja sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Predsednica je izrazila svoju zahvalnost na kontinuiranom doprinosu koji je Finska pružala institucijama u zemlji, a posebno Ustavnom sudu, iskazujući pri tom uverenje da će dobri odnosi između dve države pomoći našoj zemlji da lakše prevaziđe izazove koji se pojavljuju u okviru evropskih integracionih procesa.

Ambasadorka Stjernvall je potvrdila nastavak podrške finske vlade kosovskim institucijama, ocenjujući kao primaran dalji napredak u vladavini prava i poštovanju ljudskih prava u zemlji.

20 mart 2018

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, i sudija Ustavnog suda, gđa Gresa Caka-Nimani, su učestvovala u diskusiji održanoj na temu: *“Izazovi i mogućnosti u vladavini prava”*, koju je organizovala u Prištini, Misija USAID-a na Kosovu. Pravosudni sistem Kosova, trenutna situacija i put napred, mogućnosti i izazovi uključivanja žena u

pravosuđu, su bile među glavnim temama koje su se razmatrale na ovom sastanku. Predsednica Rama-Hajrizi i sudija Caka-Nimani su prezentirale pred učesnicima diskusije, među kojima su bili i zamenica pomoćnika administratora USAID-a za Evropu i Aziju, gđa Gretchen Birkle, i direktor Misije USAID-a na Kosovu, g. James Hope, svoje stavove o glavnim izazovima u ustavnom pravosuđu na Kosovu, kao i o mogućnostima za aktivnije uključivanje žena u pravosudni sistem u zemlji.

Nakon održane rasprave, predsednica Rama-Hajrizi je održala poseban sastanak sa gđom Birkle, sa kojom je, nakon što se zahvalila na dosadašnjoj pomoći koju je USAID pružio Ustavnom sudu Kosova, opširnije razgovarala o dosadašnjem radu ove institucije, trenutnim izazovima u obnavljanju sastava sudija, kao i o mogućnostima realizacije zajedničkih projekata u podršci izgradnji stručnih kapaciteta Suda.

5 april 2018

Grupa studenata Pravnog fakulteta Univerziteta "Hasan Prishtina" u Prištini je posetila Ustavni sud Republike Kosovo. Studente su na sastanku dočekali glavni pravni savetnik Ustavnog suda, g. Sevdail Kastrati, i mlađi pravni savetnik, gđa Anita Čavdarbasha.

Savetnik Kastrati j na sastanku upoznao studente sa načinom funkcionisanja i nadležnostima Ustavnog suda u okviru državnog sistema Kosova, načinom izbora sudija Suda i procesom odlučivanja. Detaljnije objašnjenje je posvetio i primeni jurisprudencije Evropskog suda za ljudska prava u ustavnom sistemu Kosova i ovlašćenim stranama za podnošenje zahteva Ustavnom sudu. Savetnik Čavdarbasha je zatim obavestila studente o fazama obrade i razmatranja podnetih zahteva, ujedno pružajući opšte statističke informacije u vezi sa brojem razmotrenih zahteva i etničkom pripadnošću podnosilaca.

Studenti su izrazili interesovanje i o odnosu Ustavnog suda sa sudovima drugih nivoa u zemlji, uslovima prihvatljivosti zahteva i vremenskim rokovima za njihovo razmatranje.

10 april 2018

Na poziv Koledža „AAB“ i Institucije za ustavne i parlamentarne studije „ISKP“, predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je učestvovala na okruglom stolu na temu: „10 godina Ustava“, godine u Prištini. Na okruglom stolu, organizovanim od strane Koledža „AAB“ povodom 10.godišnjice usvajanja Ustava Republike Kosovo, predsednica Rama-Hajrizi je održala prezentaciju na

temu: „Iskustvo Ustavnog suda – Putovanje ka uspehu“. Tokom prezentacije, predsednica Rama-Hajrizi je, između ostalog, govorila o važnosti izrade novog Ustava Kosova, okolnostima u kojima je usvojen, kao i o mogućnostima koje je stvorio u uspostavljanju novih institucija, uključujući i Ustavni sud Kosova. Predsednica Rama-Hajrizi je u nastavku govorila i o dosadašnjem radu Ustavnog suda, izazovima koje je prevazišao nakon osnivanja, naglašavajući ujedno i nekoliko najvažnijih odluka. U završnoj reči, ona je izrazila obavezu da će Ustavni sud i sudije nastaviti svoj rad posvećen zaštiti Ustava i ustavnosti u zemlji.

10 april 2018

Grupa učenika izabrana iz osnovnih škola u različitim gradovima Republike Kosovo posetila je Ustavni sud. Učenike je na sastanak dočekala predsednica Ustavnog suda, gđa Arta Rama-Hajrizi, koja je u početku kratko predstavila istoriju izrade novog Ustava Republike Kosovo i značaj koji ovaj dokumenta ima na zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u zemlji. Predsednica Rama-Hajrizi je u nastavku upoznala učenike o funkciji koju ima i o radu Ustavnog suda, njegovom sastavu i načinu izbora sudija, kao i aktivnoj ulozi Suda u zaštiti ustavnosti u zemlji. Na kraju sastanka, predsednica Rama-Hajrizi je učenicima poklonila kopiju Ustava Republike Kosovo, sa željom da će čuvanjem i poštovanjem, svi zajedno izgraditi još bolju budućnost za našu zemlju. Poseta učenika je ostvarena u okviru zajedničke organizacije Ustavnog suda Kosova i Programa za transformaciju liderstva

(TLP), Agencije SAD za međunarodni razvoj (USAID), povodom obeležavanja 10-godišnjice usvajanja Ustava kosovo.

11 april 2018

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, prisustvovala je ceremoniji obeležavanja desetogodišnjice usvajanja Ustava Kosova, koji je organizovao Ministarstvo pravde Vlade Republike Kosovo, 10. aprila 2018. godine u Prištini. Ona se obratila učesnicima ove svečanosti prigodnim govorom.

26 april 2018

Na poziv Ustavnog suda Republike Turske, delegacija Ustavnog suda Republike Kosovo, u sastavu od sudija Altay Suroy i Gresa Caka-Nimani, otputovala je u Ankaru. Delegacija Ustavnog suda učestvovala je na ceremoniji proslavljanja 56. godišnjice osnivanja

Ustavnog suda Turske, kao i na međunarodnoj konferenciji koji je organizovan tim povodom, na temu: „Ocena prvih pet godina individualnih žalbi“, koji je održan u glavnom gradu Turske, 25. i 26. aprila 2018. godine.

Tokom boravka u Ankari, pored učestvovanja na godišnjici osnivanja Ustavnog suda Turske, sudije Suroy i Caka-Nimani sastali su se sa predsednikom Ustavnog suda Turske, g. Zühtü Arslanom i zamenikom predsednika ovog suda, g. Burhanom Üstünom.

Odnosi između dva ustavna suda, kao i mogućnosti daljeg produbljivanja recipročne saradnje, bile su neke od tema o kojima se diskutovalo na zajedničkom sastanku.

3 maj 2018

Studenti Pravnog fakulteta Univerziteta „Isa Boletini“ u Mitrovici su posetili Ustavni sud Republike Kosovo. Studente je dočekaio glavni pravni savetnik Ustavnog suda, g. Sevdail Kastrati, i pravni savetnik, gđa. Arbana Beqiri-Plakolli. Funkcija i uloga koju ima Sud na osnovu Ustava, njegova unutrašnja organizacija, način razmatranja slučajeva, sastav i postupak izbora sudija, kao i odnos sa sudovima drugih nivoa u zemlji, bile su samo neke od tema o kojima je savetnik Kastrati razgovarao sa studentima Univerziteta u Mitrovici.

Što se tiče ovlašćenih strana, koje mogu da se obrate Ustavnom sudu, faza obrade podnetih zahteva, etničke strukture podnosilaca zahteva i primene jurisprudencije Evropskog suda za ljudska prava tokom razmatranja slučajeva, studente je detaljno informisala savetnik Beqiri-Plakolli.

Tokom razgovora, studenti su takođe izrazili interesovanje za pravo Ustavnog suda da sam pokreće slučajeve, pravo strana da angažuju advokata, rokove i trajanje razmatranja predmeta, kao i ulove propisane za prihvatljivost zahteva.

10 maj 2018

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, primila je ambasadora Norveške na Kosovu, g. Per Strand Sjaastad.

Dosadašnji rad Ustavnog suda, kao i izazovi sa kojima se trenutno suočava ova institucija, bila su neka od pitanja o kojima je predsednica Rama-Hajrizi obavestila ambasadora Sjaastada. Tema zajedničkog razgovora bilo je i pitanje unapređenja domaćeg zakonodavstva u zaštiti ljudskih prava, delotvorno izvršenje odluka Ustavnog suda, kao i završetak mandata nekih od sudija Suda i neophodnost izbora novih sudija.

Predsednica Rama-Hajrizi se zahvalila ambasadoru Sjaastadu na pomoći koju je norveška država do sada pružila Ustavnom sudu Kosova u izgradnji profesionalnih kapaciteta i realizaciji različitih projekata u oblasti ustavnog pravosuđa. Ambasador Sjaastad je obećao dalju podršku za nezavisan rad Ustavnog suda od strane vlade zemlje koju predstavlja.

4 jun 2018

Ustavni sud Republike Kosovo je u saradnji sa Akademijom pravde Republike Kosovo organizovao zajedničku radionicu na temu: „Uloga i nadležnosti Ustavnog suda. Odnos sa redovnim sudovima i drugim institucijama“, koja je održana u sudnici Ustavnog suda. Svrha održane radionice je bila da informiše novoimenovane tužioce Republike Kosova sa ulogom i nadležnostima Ustavnog suda u odnosu na redovno pravosuđe i druge institucije u zemlji, o čemu ih je pobliže obavestio glavni pravni savetnik Suda, g. Sevdail Kastrati. Savetnik Kastrati je obavestio nove tužioce i o prijemu i procesiranju zahteva, koje podnose strane, uslovima prihvatljivosti zahteva i individualnim žalbama na odluke redovnih sudova, a posebno odluke Vrhovnog suda Kosova. Novi tužioci su ujedno izrazili interesovanje da budu detaljnije informisani o razmatranju žalbi od strane Ustavnog suda vezano za predugo trajanje sudskih postupaka od strane redovnih sudova, vremenske rokove za razmatranje zahteva i proces razmatranja slučajeva u na osnovu redosleda njihovog podnošenja/registracije. Što se tiče odnosa saradnje između Ustavnog suda Kosova i Venecijanske komisije, nove tužioce je detaljnije obavestio direktor Kancelarije za komunikaciju i informisanje, g. Veton Dula, ujedno službenik za vezu Ustavnog suda sa Venecijanskom komisijom.

13 jun 2018

Povodom završetka mandata četiri sudije Ustavnog suda: zamenika predsednika Ivana Ćukalovića, sudije Altay Suroy, i međunarodnih sudija Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova, u Prištini je održana oproštajna ceremonija koju je organizovao Ustavni sud Kosova. U govoru koji je održan pred visokim predstavnicima institucija, pravosuđa i međunarodnih predstavnika u zemlji, predsednica Ustavnog suda, gđa Arta Rama-Hajrizi je izrazila njenu zahvalnost zbog izuzetnog doprinosa sudija Rodrigues,

Botusharova, Ćukalović i Suroy, koji su dali u uspostavljanju temelja ustavnog sudstva u Republici Kosovo. „Istovremenim završetkom mandata četvoro sudija iz prve grupe koja je imenovana nakon osnivanja, Ustavni sud i ustavno sudstvo Kosova uopšteno, gube četvoro izuzetnih sudija i stručnjaka sa tog polja. Promena sudija sa ovakvim stručnim kvalitetima i sa toliko dugim iskustvom na polju ustavnog prava, bez sumnje da će biti dosta izazovan i težak proces za sve nas“, rekla je između ostalog predsednica Rama-Hajrizi u održanom govoru.

Zbog datog doprinosa u osnivanju i profesionalnom unapređivanju Ustavnog suda Republike Kosovo tokom njihovog devetogodišnjeg mandata, Predsednik Republike Kosovo, g. Hashim Thaçi odlikovao je međunarodne sudije Ustavnog suda, g. Almiro Rodrigues i gđu Snezhana Botusharova, Jubilarnom predsedničkom medaljom desetogodišnjice nezavisnosti, na svečanoj ceremoniji koja je održana u Kancelariji predsednika, 8. juna 2018. godine. Sa Jubilarnom predsedničkom medaljom desetogodišnjice nezavisnosti, predsednik Thaçi je takođe odlikovao bivšeg međunarodnog sudiju Ustavnog suda, g. Roberta Carolana, koji je bio član Suda do septembra 2016. godine.

Anita G. Krasniqi

Program stažiranja u Evropskom Sudu za
ljudska prava

Strazbur

Bila mi je čast i privilegija da pohađam program studijske posete u Evropskom sudu za ljudska prava između 1. avgusta i 31. decembra 2016. godine, kao deo šeste grupe zvaničnika iz Ustavnog suda Kosova.

Bilo je iskustvo koje većina pravnika i advokata iz oblasti ljudskih prava cilja i sanja u pogledu njihovog profesionalnog razvoja i izgradnje karijere.

Nakon što sam registrovana kao pripravnik u ESLjP-u, od prvog dana sam počela da radim u Sekretarijatu Suda pod nadzorom Stefana Piedimontea, šef Odeljenja za istraživanje, i gđe Genevieve Woods, šef biblioteke.

Pored ostalih zadataka koji su mi dodeljeni tokom pripravničkog staža, moje dnevne aktivnosti su uključivale sledeće zadatke:

- skeniranje svih materijala u zbirci dosije biblioteke
- eliminisanje netačnih brojeve poziva „H“ iz zapisa u bazi biblioteke Simfonije
- dodavanje informacija o sadržaju knjige u registru baze biblioteke Simfonije
- pregled rada Odeljenja za istraživanje i biblioteku.

Pored moje svakodnevne rutine, ja sam imala priliku da prisustvujem nekim izuzetno zanimljivim indukcionim kursevima i seminarima Suda,

uključujući i obuku o sudskoj praksi HUDOC-a i metodama upravljanja predmetima i radnim metodama. Štaviše, imala sam priliku da radim jedan dan u Centralnoj kancelariji i arhivi Suda i imala sam uvid izbliza u postupke i načine rada ovog veoma važnog odeljenja Suda.

Naučene lekcije

Sticanje opšteg znanja o Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i upoznavanje sa svakodnevnom aktivnostima i praksom Evropskog suda za ljudska prava u pogledu sistema upravljanja predmetima i korišćenja baze podataka, bilo je korisno iskustvo ovog pripravničkog staža.

Pripravnički staž je takođe imao vrlo pozitivan uticaj na moje lične i rutinske poslove, koje su se značajno promenile i poboljšale nakon mog povratka na Kosovo.

Pored toga, dok sam radila u bliskoj saradnji sa kolegama iz Ustavnog suda Kosova, već smo preduzeli sve neophodne korake za poboljšanje metoda obrade predmeta u Sudu. A ovo je samo početak značajnih promena i poboljšanja koje ciljamo da primenjujemo u našem svakodnevnom radu, uvek imajući u vidu najbolja iskustva i praksu ESLjP-a.

U vezi s tim, želela bih da iskoristim ovu priliku i izrazim moju ličnu zahvalnost g. Stefanu Piedimonteu, šef Odeljenja za istraživanje i gđi. Genevieve Woods, šef biblioteke ESLjP-a, koji su me podržali u svakoj fazi mog pripravničkog staža u Strazburu.

Želela bih da se zahvalim i bivšem predsedniku i sadašnjoj predsednici Ustavnog suda Kosova, sudijama Ustavnog suda Kosova, Kancelariji Saveta Evrope u Prištini i Vladi Švajcarske, čija je velikodušna podrška omogućila da pohađam pripravnički staž u ESLjP-u.

Veton Dula

Program stažiranja u Evropskom Sudu za
ljudska prava

Strazbur

Imao sam zadovoljstvo i privilegiju da budem deo programa studijske posete pri Evropskom sudu za ljudska prava, počev od 1. avgusta do 31. decembra 2016. godine, dragocen projekat koji je organizovan uz podršku Kancelarije Saveta Evrope u Prištini i finansiran od strane Vlade Švajcarske.

Kao i moje kolege iz Ustavnog suda Kosova koji su prošli kroz ovaj program obuke, imao sam retku priliku da svedočim i iskusnim u prvom redu najbolje radne prakse institucije koja predstavlja poslednjeg i najvažnijeg čuvara ljudskih prava ne samo u Evropi.

Pošto sam bio dodeljen Jedinici za štampu ESLJP-a, bio sam uključen od prvog dana u izradi sažetaka za određena saopštenja za štampu Suda i rezimiranju odluka Suda. Takođe sam dobio zadatak da pripremim interni pregled štampe, koja je bila posvećena samo sudijama i članovima Sekretarijata Suda, a odnosi se na vesti iz medija širom sveta.

Imao sam priliku i da svedočim i prisustvujem nekim od glavnih saslušanja pred Velikim većem Suda, tokom kojeg sam bio i svedok procesa medijske akreditacije i prisustva javnosti na ovim saslušanjima.

Internet stranica i intranet Suda je bila još jedna zanimljiva platforma za interakciju, uključujući i napredni pretraživač sudske prakse „Hudoc“.

Tokom mog pripravnčkog staža u Sudu, često sam sarađivao sa timom Jedinice za internet i redovno sam

prisustvovao nedeljnim sastancima Jedinice za štampu.

Naučene lekcije

Pored upoznavanja sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i sticanja opšteg znanja o aktivnostima Evropskog suda za ljudska prava, studijska poseta mi je pružila jedinstvenu mogućnost proširivanja mog generalnog znanja o medijima i odnosima sa javnošću.

Pored pripremanja saopštenja za štampu i sumiranja (često složenih) odluka Suda, bilo je veoma interesantno iskustvo da se takođe svedoči o drugačijem pristupu komunikacije sa javnošću, kao i korišćenju novih sredstava komunikacije, koje svakako imam za cilj da koristim u praksi u mom svakodnevnom radu u Ustavnom sudu Kosova.

Internet stranica ESLJP-a je nešto što smatram da bi se svaki sud ili pravosudna institucija u svetu trebala pozvati kao primer praktičnog online komunikacijskog sredstva, transparentnosti i korisnih informacija. Radujem se što ću primeniti osnovne karakteristike ove internet stranice na novoj i pre-dizajniranoj internet stranici našeg Suda na Kosovu.

Učestvovanje na nedeljnim sastancima sa drugim članovima Jedinice za štampu ESLJP-a je bilo još jedno dragoceno iskustvo, u smislu pravog i iskrenog timskog rada i najboljih menadžerskih praksi.

U vezi s tim, posebno bih se zahvalio na njihovoj stalnoj podršci i saradnji, g. Patricku Titianu, šef Odeljenja za štampu i privatne kancelarije predsednika ESLJP-a, i gđi. Tracey Turner Tretz, viši službenik za štampu, koji su mi omogućili da se osećam kao pravi član Jedinice za štampu i bez kojih bi moj pripravnčki staž u ESLJP-u bio besmislen.

Želeo bih da izrazim zahvalnost za njihovu saradnju i podršku u mojim dnevnim aktivnostima i drugim članovima Jedinice za štampu: gđi. Sylviji Ruffenach, gđi. Lavini Bucurenciu, gđi. Tzvetomiri Popovoj, gđi. Inci Ertikin, g. Denisu Lambertu i g. Georgu Staffordu.

Na kraju, želim da izrazim zahvalnost bivšem i sadašnjoj predsednici Ustavnog suda Kosova, sudijama Ustavnog suda Kosova, Vladi Švajcarske i Kancelariji Saveta Evrope u Prištini, čiji su naponi i velikodušna podrška omogućili meni i drugim kolegama na Kosovu da budemo deo programa studijske posete u ESLJP-u.

**ESLJP – važne odluke
(1. jul – 30. jun 2018. godine)**

*** Presuda u vezi sa predstavkom novinara Mehmeta Hasan Altana, koji je uhapšen i pritvoren nakon pokušaja vojnog udara (20/03/2018)**

Nakon razmatranja koje je održano 20. februara 2018. godine o prihvatljivosti i meritumu slučaja Mehmeta Hasan Altana protiv Turske (predstavka br. 13237/17), Evropski sud za ljudska prava je u svojoj presudi: - većinom glasova (šest glasova prema jednom), utvrdio **da je došlo do povrede člana 5, stav 1 (Pravo na slobodu i sigurnost)** Evropske konvencije o ljudskim pravima; - većinom (šest glasova prema jednom), utvrdio **da je došlo do povrede člana 10, (Sloboda izražavanja);** i jednoglasno, **da nije došlo do povrede člana 5, stav 4 (Pravo na hitno ispitivanje zakonitosti pritvora)** zbog navodnog nedostatka brzog sudskog preispitivanja od strane Ustavnog suda.

Prema članu 5, stav 1, Sud je posebno utvrdio da se nastavljanje pritvora g. Altanu, nakon jasne i nedvosmislene presude Ustavnog suda od 11. januara 2018. godine kojom se utvrđuje povreda člana 19, stav 3 Ustava, ne može smatrati “zakonitim” i “u skladu sa zakonom propisanim postupkom” kao što je propisano u pravu na slobodu i sigurnost. S tim u vezi, Sud je naročito primetio da se razlozi koje je izneo 26. Istanbulski pretresni sud prilikom odbacivanja predstavke za oslobađanje g. Altana, nakon “konačne” i “obavezujuće” presude koju je doneo vrhovni ustavni sudski organ, ne mogu smatrati kao ispunjenje uslova iz člana 5, stav 1 Konvencije. Sud je smatrao da je to što drugi sud može dovesti u pitanje nadležnosti koje su date ustavnom sudu za donošenja konačne i obavezujuće presude o pojedinačnim predstavkama u suprotnosti sa osnovnim principima vladavine prava i pravne sigurnosti, koje su inherentna zaštiti koja se pruža u članu 5, Konvencije i bile kamen temeljac garancija protiv proizvoljnosti. Sud je naglasio da je nastavak pritvora g. Altana, nakon izricanja presude Ustavnog suda, izazvao ozbiljne sumnje u pogledu delotvornosti pravnog sredstva pojedinačne predstavke Ustavnom sudu u slučajevima koji se tiču pritvora pre suđenja. Međutim, kako su stvari stajale, Sud nije nameravao da odstupa od svog prethodnog nalaza (Koçintar, § 442) da je pravo podnošenja pojedinačne predstavke Ustavnom sudu delotvorno pravno sredstvo u pogledu žalbi lica lišenih slobode. Bez obzira na to, on je zadržao pravo da ispita efikasnost sistema pojedinačnih predstavki Ustavnom sudu u slučajevima podnetim u skladu sa članom 5, Konvencije, naročito u pogledu bilo kojih naknadnih događaja u sudskoj praksi prvostepenih sudova, a posebno sudova za udruživanje, u vezi sa nadležnostima presuda Ustavnog suda.

Prema članu 10, Sud je posebno smatrao da nije postojao razlog za donošenje drugačijeg zaključka od

Ustavnog suda, koji je utvrdio da je početni i kontinuirani pritvor g. Altana, nakon izražavanja njegovog mišljenja, predstavljao strogu meru koja se ne može smatrati neophodna i proporcionalna uplitanjem u demokratsko društvo. U tom smislu, Sud je posebno naglasio da kritike vlada i objavljivanje informacija koje vode lideri zemlje kao ugrožavanje nacionalnih interesa ne bi trebalo da privlače krivične prijave za naročito ozbiljna krivična dela kao što su pripadanje ili pomaganje terorističkoj organizaciji pokušavajući da sruši vladu ili ustavni poredak ili širenje terorističke propagande.

Što se tiče žalbe prema članu 5 stav 4 o dužini postupka u Ustavnom sudu (14 meseci i tri dana), Sud je utvrdio da je situacija u ovom slučaju bila izuzetna, naročito zbog složenosti slučaja i broja slučajeva Ustavnog suda. Na kraju, Sud je jednoglasno odbacio žalbu u vezi sa zakonitošću pritvora podnosioca predstavke u policijskom pritvoru (član 5 stav 3) zbog neispunjenja domaćih pravnih sredstava, kao i žalbe u vezi sa nedostatkom pristupa istražnim spisima (član 5 stav 4) i prava na naknadu nezakonitog pritvaranja (član 5 stav 5), kao očigledno neosnovanu.

*** ESLJP odobrava odluke nemačkih sudova da uzme decu Crkve dvanaest plemena na staranje zbog telesnog kažnjavanja (22/03/2018)**

U svojim presudama u slučajevima **Tlapak i drugi protiv Nemačke** (br. 11308/16 i 11344/16) i **Wetjen i drugi protiv Nemačke** (predstavke br. 68125/14 i 72204/14), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio **da je došlo do povrede člana 8 (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života)** Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Slučajevi su se odnosili na delimično povlačenje roditeljskog autoriteta i preuzimanje brige o deci koja pripadaju Crkvi dvanaest plemena (ZwölfStämme), koja žive u dve zajednice u Bavarskoj (Nemačka). U 2012. godini, štampa je objavila da članovi crkve kažnjavaju svoju decu tako što ih telesno kažnjavaju udaranjem. Izveštaji su kasnije potkrepljeni video-snimcima kažnjavanja koji su snimljeni sakrivenom kamerom u jednoj od zajednica. Na osnovu ovih izveštaja za štampu, kao i izjava bivših članova crkve, deca koja žive u zajednicama su u septembru 2013. godine uzeta pod starateljstvom prema sudskom nalogu. Postupak pred Evropskim sudom je pokrenut od strane četiri porodice koje su članovi Crkve dvanaest plemena. Oni se žale da su nemački sudovi delimično povukli roditeljski autoritet i razdvojili njihove porodice. Sud se složio sa nemačkim sudovima da je rizik od sistematskog i redovnog telesnog kažnjavanja dece opravdao povlačenje dela autoriteta roditelja i preuzimanje dece na staranje. Njihove odluke su bile zasnovane na riziku od nehumanog ili ponižavajućeg postupanja, što je apsolutno zabranjeno Evropskom konvencijom. Sud je, između ostalog, istakao da su nemački sudovi dali detaljne razloge zbog kojih nisu imali drugu

mogućnost da zaštite decu. Roditelji su naročito ostali ubeđeni tokom postupka da je telesno kažnjavanje prihvatljivo i, čak da su se složili da se prekine sa kažnjavanjem, nije bilo načina da se osigura da to ne bi radili drugi članovi zajednice. Prema tome, nemački sudovi su, u pravičnom i razumnom postupku u kojem se slučaj svakog deteta posmatrao pojedinačno, uspostavili ravnotežu između interesa roditelja i najboljeg interesa dece.

*** Prekomerno trajanje krivičnog postupka: Sud primećuje da postoji pravno sredstvo u Rumuniji, ali da je stupilo na snagu samo nakon podnošenja predstavke (10/04/2018)**

Evropski sud za ljudska prava je u svojoj presudi u slučaju **Brudan protiv Rumunije** (predstavka br. 75717/14) jednoglasno utvrdio **da je došlo do povrede člana 13 (Pravo na delotvorni pravni lek)** Evropske konvencije o ljudskim pravima i **povrede člana 6 stav 1 (Pravo na pravično suđenje u razumnom roku).**

Slučaj se odnosio na dužinu krivičnog postupka podnetog protiv podnosioca predstavke, koji je počeo 23. marta 2000. godine, a završen 18. juna 2014. godine. Sud je posebno utvrdio da, od njegove presude u slučaju Vlad i drugi protiv Rumunije, događaji u domaćoj sudskoj praksi su značili da je postupak za krivičnu odgovornost postao delotvoran pravni lek kako bi se žalio na prekomerno trajanje postupka pred krivičnim i građanskim sudovima u Rumuniji. Međutim, sud je smatrao da kada je podneta ova predstavka, ovaj pravni lek još nije dobio dovoljno pravne sigurnosti kako bi predstavljao delotvoran pravni lek koji se mora iscrpljivati. Prema tome, podnosilac predstavke nije mogao biti kriv što nije ga koristio. Što se tiče dužine trajanja postupka, Sud je primetio da, iako je deo dužine postupka bio pripisan odlaganju koje je tražio podnosilac predstavke i njeni advokati, to ne bi moglo opravdati ukupno trajanje postupka koji je trajao više od 14 godina. Ovakvo trajanje postupka se ne može smatrati razumnim u smislu člana 6. Konvencije.

*** Odbijanje registracije Bektaške zajednice od strane makedonskih sudova (12/04/2018)**

U svojoj presudi u slučaju **Bektashi zajednica i drugi protiv „Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije“** (br. 48044/10, 75722/12 i 25176/13), Evropski sud za ljudska prava je utvrdio **da je došlo do povrede člana 11 (Sloboda okupljanja i udruživanja) pročitano u smislu člana 9 (Sloboda misli, savesti i veroispovesti)** - u odnosu na udruženje podnosioca predstavke, i dodelio 5.000 evra (EUR) (nematerijalna šteta) i 2.000 evra (troškovi) udruženju podnosioca.

Slučaj se odnosio na žalbu Bektaške zajednice, religijsko udruženje, i njena dva člana, g. E. Brahimaja, albanskog državljanina, i g. A. Sulejmanija, makedonskog državljanina, o odlukama domaćih

sudova koji odbijaju da priznaju udruženje kao versku organizaciju ili da je ponovo registruju. Kada je novi zakon stupio na snagu 2007. godine, domaći sudovi BJRM su odbili da dozvole udruženju da zadrži svoj status kao verska organizacija i prihvate njegovu novu prijavu za registraciju. Udruženje podnosioca predstavki je funkcionisalo kao zvanično priznata verska organizacija od 1993. godine. Kada je 2007. godine stupio na snagu novi zakon o pravnom statusu crkava, verskih zajednica i grupa, udruženje je zatražilo od suda za registraciju da prizna njegov kontinuirani pravni status. Njegov zahtev je, međutim, odbijen na zvaničnoj osnovi, odnosno da nije bio registrovan pre 1998. godine, već je samo na listi u 2000. godini. Nakon toga je podneo novu prijavu za registraciju prema novom zakonu, ali je u 2010. godini taj zahtev odbijen, uglavnom jer su sudovi utvrdili da je njegovo ime i doktrinarni izvori identični onima u drugoj već registrovanoj verskoj organizaciji i da bi to moglo dovesti do konfuzije među vernicima.

*** Proterivanje terorista u Maroko nije bilo u suprotnosti sa članom 3 Konvencije (19/04/2018)**

U svojoj presudi u slučaju **A.S. protiv Francuske** (predstavka br. 46240/15), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio **da nije došlo do povrede člana 3 (Zabrana nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja),** a većinom **da je došlo do povrede člana 34 (Pojedinačne predstavke)** Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Slučaj se odnosio na proterivanje marokskog državljanina u Maroko, koji je u Francuskoj osuđen za krivično delo za izvršenje terorističkih radnji i koji je ranije bio lišen francuske nacionalnosti iz istog razloga. Sud je posebno primetio da je Maroko usvojilo opšte mere za sprečavanje rizika od razmatranja suprotno članu 3. Ova predstavka se stoga razlikovala od slučaja M. A. protiv Francuske. Štaviše, uprkos njegovom puštanju na slobodu, podnosilac predstavke nije dostavio nikakav dokaz da su njegovi uslovi pritvora prekoračili potrebni prag visine kazne zbog povrede člana 3. Što se tiče člana 34, Sud je utvrdio da nalog za proterivanje nije bio uručen podnosiocu predstavke do 22. septembra 2015. godine, dan kada je pušten na slobodu, više od mesec dana nakon donošenja odluke i da je odmah odveden na aerodrom zbog proterivanja u Maroko. Prema tome, podnosilac predstavke nije imao dovoljno vremena da traži od suda da obustavi odluku, iako su je francuske vlasti donele mnogo ranije.

*** Hrvatska nije uspjela da reguliše status prebivališta jednog emigranta bez državljanstva već dugi niz godina, kršeći mu pravo na privatan život (26/04/2018)**

U svojoj presudi u slučaju **Hoti protiv Hrvatske** (predstavka br. 63311/14), Evropski sud za ljudska

Slučaj se odnosio na migranta u Hrvatskoj koji se žalio da nije mogao da reguliše status prebivališta od dolaska u zemlju 1979. godine. Njegovi roditelji su pobjegli iz Albanije 1960. godine kao političke izbeglice, i nastanili se na Kosovu; on je tamo rođen nekoliko godina kasnije. Od tada mu albanske vlasti govore da nije Albanac; prema njegovom izvodu iz matične knjige rođenih on nema državljanstvo. On živi i radi u Hrvatskoj skoro 40 godina i nema veze ni sa jednom drugom državom, a u međuvremenu je izgubio kontakt sa svim svojim rođacima. Trenutno je nezaposlen, jer nema status prebivališta, preživljava tako što povremeno radi na farmama. Sud je naročito utvrdio da hrvatske vlasti nisu uzele u obzir složenost situacije g. Hotija u različitim postupcima koje je pokušao koristiti radi regulisanja statusa prebivališta. Zbog toga se sa 55 godina našao u neizvesnoj situaciji, sa malim izgledom za zapošljavanje ili osiguranjem zdravstvenog osiguranja ili penzijskih prava. U stvari, umesto da pomogne g. Hotiju da stupi u kontakt sa vlastima druge zemlje pošto nema državljanstvo, hrvatske vlasti su insistirale na tome da je on kosovski državljanin.

*** Nisu svi kritični komentari u članovima novina iz Čečenije garantovali ometanje prava (09/05/2018)**

U svojoj presudi u slučaju ***Stomakhin protiv Rusije*** (predstavka br. 52273/07), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio **da je došlo do povrede člana 10 (Sloboda izražavanja)** Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Slučaj se odnosio na osudu i kaznu g. Stomakhina na pet godina zatvora za članke novina koje je napisao o oružanom sukobu u Čečeniji, za koje su domaći sudovi rekli da su opravdali terorizam i nasilje i podstakli mržnju. Sud je utvrdio da su neki od članaka prešli granice prihvatljive kritike i da su predstavljali pozive na nasilje i opravdanje terorizma. Međutim, ostale izjave su bile u prihvatljivim granicama kritike. Sve u svemu, nije postojala nužna socijalna potreba da se umeša u prava g. Stomakhina kažnjavajući ga zbog nekih njegovih komentara, a visina kazne je kršila njegova prava. Sud je pozvao vlade da budu oprezne kada razmatraju koji je govor mržnje i koja je kritika vlasti.

*** Makedonski sudovi nisu proverili da li je izdat nalog za proterivanje na osnovu stvarne nacionalne bezbednosti (17/05/2018)**

U svojoj presudi u slučaju ***Ljatići protiv "Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije"*** (predstavka br. 19017/16), Evropski sud za ljudska prava je utvrdio sa šest glasova prema jednom **da je došlo do povrede člana 1 Protokola br. 7 (Zaštita u postupku proterivanja stranaca)** uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima. Slučaj se odnosio na žalbu koju je podneo srpski državljanin, koji je živio u „Bivšoj Republici

Makedoniji“ od svoje osme godine, da joj je naređeno da napusti zemlju, jer je bila rizik za nacionalnu sigurnost i da je bila stoga pod neposrednom pretnjom prisilnog iseljavanja u bilo koje vreme. Sud je utvrdio da domaći sudovi nisu uspjeli da podnesu tvrdnju izvršne vlasti da podnosilac predstavke predstavlja rizik za nacionalnu bezbednost na bilo koji značajan način. Konkretno, oni su svoju odluku zasnovali na tajnom dokumentu koji nikada nije bio dostupan ni njima niti podnosiocu predstavke. Iako je Vlada dostavila redigovanu verziju dokumenta u postupku pred sudom, nije bilo dovoljno da se dokaže da je podnosilac predstavke predstavljao rizik za nacionalnu sigurnost. Niti se ikada vodilo krivični postupak protiv nje zbog bilo kakvog prekršaja.

*** Pretresanje papira od strane policijskog službenika, koje je advokat predao svojim klijentima koji su bili pod policijskom pratnjom, nije bilo opravdano (24/05/2018)**

U svojoj presudi u slučaju ***Laurent protiv Francuske*** (predstavka br. 28798/13), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio **da je došlo do povrede člana 8 (Pravo na poštovanje privatnog života i dopisivanja)** Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Slučaj se odnosio na presretanje papira službenika policije koje je advokat (g. Laurent) predao svojim klijentima, koji su bili pod policijskom pratnjom, u lobiju zgrade suda. Sud je utvrdio da presretanje i otvaranje prepiske g. Laurenta sa svojim klijentima, u svojstvu advokata, nije odgovaralo nužnoj društvenoj potrebi i zbog toga nije bilo neophodno u demokratskom društvu u smislu člana 8. Konvencije. Sud je precizirao da je preklapljeni list papira na kojem je advokat napisao poruku pre nego što je predao njegovim klijentima zaštićena korespondencija u smislu člana 8. Sud je naglasio da sadržaj papira koji je presretnut od strane policajca nije bio bitan da je, bez obzira na njegovu namenu, prepiska između advokata i njihovih klijenata predstavljala pitanje privatnog i poverljivog karaktera. U ovom slučaju, g. Laurent je, u svojstvu advokata, napisao i predao navedene papire svojim klijentima na očigled starešine, ne pokušavajući da sakrije svoje postupke. U nedostatku sumnje na nezakonito delo, presretanje dokumenata nije bilo opravdano.

*** Masovno presretanje komunikacija u Švedskoj zadovoljava standarde Konvencije (19/06/2018)**

U svojoj presudi Veća u slučaju ***Centrum för rättvisa protiv Švedske*** (predstavka br. 35252/08), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio **da nije bilo povrede člana 8 (Pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Slučaj se odnosio na

žalbu koju je podnela advokatska kancelarija za javni interes u kojoj se navodi da je zakon koji dozvoljava masovno presretanje elektronskih signala u Švedskoj za strane obaveštajne svrhe povredio njegova prava na privatnost. Sud je smatrao da relevantni zakon predstavlja sistem tajnog nadzora koji je potencijalno uticao na sve korisnike mobilnih telefona i na internet, bez njihovog obaveštavanja. Takođe, nije postojalo nijedno domaće pravno sredstvo koje je pružilo detaljne razloge kao odgovor podnosiocu žalbe koji je sumnjao da je njegova komunikacija presretnuta. Na osnovu toga, Sud je utvrdio da je opravdano razmotriti zakon u apstraktu.

Advokatska firma može tvrditi da je žrtva povrede Konvencije, iako nije pokrenula nijedan domaći postupak ili konkretne tvrdnje da je njegova komunikacija zapravo presretnuta. Samo postojanje zakona samo po sebi predstavlja mešanje u njegova prava iz člana 8. Sud je navodio da, iako je bilo nekih oblasti za poboljšanje, u celini švedski sistem masovnog presretanja je pružio adekvatne i dovoljne garancije protiv proizvoljnosti i rizika od zloupotrebe. Konkretno, opseg mera obaveštenja o signalima i tretman presretnutih podataka su jasno definisani u zakonu, dozvola za presretanje mora biti po nalogu suda nakon detaljnog ispitivanja, dozvoljeno je samo za komunikaciju preko švedske granice, a ne unutar same Švedske, mogu trajati najviše šest meseci, a svako obnavljanje zahteva pregled. Osim toga, bilo je nekoliko nezavisnih organa, posebno inspektorata, zaduženih za nadzor i pregled sistema. Na kraju, nedostatak obaveštenja o merama nadzora je nadoknađen činjenicom da je postojao niz mehanizama žalbi, posebno preko inspekcije, parlamentarnog ombudsmana i kancelara pravde.

Kada je to zaključivao, Sud je uzeo u obzir državna diskreciona ovlašćenja u zaštiti nacionalne sigurnosti, naročito imajući u vidu aktuelne pretnje globalnog terorizma i ozbiljnog prekograničnog kriminala.

(Za više detalja posetite sajt Evropskog suda za ljudska prava: www.echr.coe.int)

Presuda

KI 122/17

Podnosilac

Česká Exportní Banka A.S.

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Ae. br. 185/2017 Apelacionog suda od 11. avgusta 2017. godine i rešenja IV. EK. C. br. 273/2016 Osnovnog suda u Prištini od 14. juna 2017. godine

Podnosilac zahteva je strano društvo, „Česká Exportní Banka A.S.“, sa sedištem u Republici Češkoj, koje je zaključilo poslovni ugovor sa domaćim društvom, „Compact Group D.O.O.“ sa sedištem u Republici Kosovo. Ugovorne strane su se sporazumele da svoje sporove rešavaju arbitražom i to pred Arbitražnim sudom pri Privrednoj komori Republike Češke. Ovaj poslednji je na zahtev podnosioca doneo arbitražnu odluku kojom je „Compact Group D.O.O.“ obavezao da podnosiocu zahteva isplati iznos od 1.364.527,00 € plus zateznu kamatu. Arbitražna odluka je potvrđena od strane redovnih sudova i proglašena za izvršnu odluku u Republici Kosovo. Pored toga, potvrđen je i nalog za izvršenje izdat od strane privatnog izvršitelja koji je zahtevao izvršenje arbitražne odluke.

I.

Dan nakon što je arbitražna odluka potvrđena kao konačna, obavezujuća i izvršna odluka u Republici Kosovo, „Compact Group D.O.O.“ je doneo odluku o dobrovoljnom raspuštanju svog društva. Tom odlukom, „Compact Group D.O.O.“ je izjavio da nema nijednu neizmirenu obavezu prema trećim licima. Podnosilac zahteva je od Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za privredne sporove tražio da se odluka o dobrovoljnom raspuštanju poništi kao nezakonita. Osim zahteva u svojoj glavnoj tužbi, podnosilac zahteva je tražio od Osnovnog suda da uvede meru obezbeđenja koja je imala za cilj da se sačuvaju imovina i sredstva potrebna za izvršenje arbitražne odluke.

Povodom zahteva podnosioca za meru obezbeđenja, redovni sudovi su doneli ukupno osam odluka. Donete su četiri grupe odluka u prvoj i žalbenoj instanci, odnosno četiri odluke Osnovnog suda i četiri odluke

Apelacionog suda. Pred Ustavnim sudom je osporena četvrta grupa odluka. Podnosilac zahteva je tvrdio da mu je četvrtom grupom odluka povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje jer su tim odlukama poništene ranije odluke za koje je podnosilac zahteva smatrao da su konačne i obavezujuće i, kao takve, res judicata.

Podnosilac zahteva je osim što je tražio da se osporene odluke proglase nevažećim, takođe tražio da se odluke koje su postale konačne i obavezujuće, proglase odlukama res judicata. Glavni argument podnosioca zahteva je bio taj da je Apelacioni sud na sopstvenu inicijativu i prekoračivši zahteve parničnih strana, ponovo otvorio pitanja koja je on sam već potvrdio svojim ranijom odlukom.

II.

Ustavni sud je proglasio zahtev prihvatljivim i utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP jer je ocenio da Apelacioni sud nije poštovao načelo pravne sigurnosti, te da nije ispoštovao konačnu odluku. Dalje, Sud je takođe utvrdio da je Apelacioni sud u potpunosti ignorisao sve navode podnosioca u vezi sa pitanjima res judicata i nije odgovorio na argumente podnosioca koji se odnose na ova pitanja. Kao rezultat ovih povreda, Sud je utvrdio da je podnosilac zahteva lišen koristi koje donosi konačna i obavezujuća odluka suda.

Što se tiče postupka u celini, Sud je takođe izrazio svoju zabrinutost zbog toga što je podnosilac bio prinuđen da preduzme ove dodatne postupke protiv dobrovoljnog raspuštanja društva tuženog kako bi ostvario izvršenje konačne i obavezujuće sudske odluke u vezi sa njegovom arbitražnom odlukom.

Sledeća važna tačka ove presude je to što je Sud, po prvi put, izvršio tumačenje primenljivosti člana 31. Ustava (i člana 6. EKLJP) u prethodnim postupcima. Na osnovu prakse ESLJP-a (Micallef protiv Malte, predstavka br. 17056/06, presuda, [VV], 15. oktobar 2009. godine), Sud se odlučio na dvostepeni test na osnovu kojeg se mora razmotriti primenljivost ovih garancija, od slučaja do slučaja.

Konačno, Sud je proglasio zahtev prihvatljivim; utvrdio da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP; utvrdio da je četvrta grupa (osporenih) odluka nevažeća i ništava; utvrdio da je rešenje Apelacionog suda [Ae. br. 185/2017 od 16. decembra 2017. godine] konačno i obavezujuće i, kao takvo, res judicata u odnosu na tri konkretne tačke koje moraju biti izvršene.

Presuda

KI 146/17, KI 147/17, KI 148/17, KI 149/17 i KI 150/17

Podnosilac

Isni Thaçi, Zeqir Demaku, Fadil Demaku, Nexhat Demaku i Jahir Demaku

Zahtev za ocenu ustavnosti presude PML. KZZ. br. 322/2016 Vrhovnog suda Kosova od 19. jula 2017. godine

U 2013. godini, protiv Isnija Thačija, Zeqira Demakua, Fadila Demakua, Nexhata Demakua i Jahira Demakua (u daljem tekstu: podnosioci zahteva) i nekoliko drugih osoba, tužilac EULEX-a iz Kancelarije Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (tužilac STRK -a) podigao je optužnicu sa osnovanom sumnjom da su oni tokom 1998. godine, u saizvršilaštvu izvršili krivično delo ratni zločin u teškoj povredi zajedničkog člana 3 Ženevskih konvencija.

Osnovni sud u Mitrovici je 2015. godine proglasio krivim podnosioca zahteva za izvršenje gore navedenih krivičnih dela. Podnosioci zahteva su uložili žalbu na presudu Osnovnog suda, osporavajući, između ostalog, sastav sudskog veća Osnovnog suda, legitimitet ispitanih svedoka i neispitivanje sudskog veštaka. Apelacioni sud je odbio žalbe strana i potvrdio presudu Osnovnog suda.

Protiv presude Apelacionog suda, podnosioci su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova, navodeći, između ostalog, da je sudsko veće Osnovnog suda imenovano u suprotnosti sa pravilima koja se primenjuju za imenovanje sudija EULEX-a u sudskim većima. Oni su, takođe, ponovili navode o legitimitetu ispitanih svedoka i nepozivanju sudskog veštaka. Vrhovni sud je presudom PML. KZZ. br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine, odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti. U međuvremenu, što se tiče tvrdnji podnosilaca zahteva o povredi pravila za imenovanje sudija u sudskom veću Osnovnog suda, Vrhovni sud je obrazložio da, na osnovu Uputstva za imenovanje sudija EULEX-a u krivičnim predmetima, predsednik sudija EULEX-a ima potpunu slobodu da imenuje sudije u većima.

Osim toga, Vrhovni sud je ocenio da, čak i da je došlo do povrede unutrašnjeg Uputstva EULEX-a (Uputstvo), tada je stvar u diskreciji upravnih/disciplinskih organa EULEX-a.

I.

U decembru 2017. godine, podnosioci zahteva su podneli zahteve Ustavnom sudu, kojima su tražili ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda. Podnosioci zahteva su pred Ustavnim sudom tvrdili da im je odbijanjem zahteva za zaštitu zakonitosti, kao neosnovanog, Vrhovni sud povredio prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima. U tom smislu, oni su se, između ostalog, žalili da Vrhovni sud nije ispravno obradio pitanje imenovanja sudija u sudskom veću Osnovnog suda, tvrdeći da je to učinjeno u suprotnosti sa pravilima za imenovanje sudija u sudskim većima.

Što se tiče ispunjavanja uslova prihvatljivosti, Sud je utvrdio da su podnosioci podneli zahteve kao ovlašćene stranke u rokovima predviđenim članom 49. Zakona i nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava utvrđenih zakonom. Sud je takođe smatrao da zahtev podnosioca pokreće ozbiljno pitanje činjenica i zakona koje su takve složenosti da njihovo utvrđivanje treba da zavisi od razmatranja merituma.

II.

U razmatranju navoda podnosilaca zahteva, Ustavni sud je pojasnio da pravo na pravično suđenje uključuje pravo na obrazloženu odluku. Ustavni sud je dalje ocenio da je prilikom razmatranja navoda podnosilaca zahteva u vezi sa imenovanjem sudija u sudskom veću Osnovnog suda, obrazloženje Vrhovnog suda je u velikoj meri bilo ograničeno na moguću povredu Zakona o krivičnom postupku koja nije bila dovoljno obrazložena i nije uzeo u obzir druge zakonske odredbe za imenovanje sudija u sudskim većima.

Ustavni sud je utvrdio da je, ne pružajući potpunu ocenu i obrazloženje da li su poštovane procesne garancije za imenovanje sudija u sudskom veću Osnovnog suda, Vrhovni sud je povredio pravo podnosilaca zahteva na obrazloženu odluku, a time i pravo na pravično i nepristrasno suđenje. U međuvremenu, što se tiče navoda o legitimnosti svedoka i nepozivanju sudskog veštaka, Sud je utvrdio da je Vrhovni sud dao detaljno obrazloženje.

Ustavni sud je proglasio nevažećom presudu Vrhovnog suda na osnovu pravila 74 (1) Poslovnika o radu i vratio stvar za ponovno razmatranje.

U svojoj presudi, Ustavni sud je takođe pojasnio da je u ovom slučaju samo razmotrio aspekte poštovanja ustavnog postupka i ljudska prava bez prejudiciranja krivice ili nevinosti podnosilaca zahteva.

Presuda

KO 12/18

Podnosilac

Albulena Haxhiu i 30 drugih poslanika Skupštine
Republike Kosovo

*Zahtev za ocenu ustavnosti presude odluke Vlade
Republike Kosovo br. 04/20 od 20. decembra 2017.
godine*

Vlada Kosova je, 20. decembra 2017. godine, donela odluku br. 04/20 o izmenama i povećanju bruto plata visokih funkcionera i njima podređenih službenika. Ova promena plata *ex lege* važi i za sudije i tužioce svih stepena u Republici Kosovo. Dva dana kasnije, 22. decembra 2017. godine, Skupština Kosova je usvojila Zakon br. 06/L-020 o budžetu Republike Kosovo.

Dana 29. januara 2018. godine, 31 poslanika Skupštine Kosova je podnelo zahtev Ustavnom sudu za ocenu ustavnosti odluke Vlade br. 04/20, navodeći da osporena odluka nije bila u skladu sa članom 3. [Jednakost pred zakonom], 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], 7. [Vrednosti], 65. [Nadležnosti Skupštine], 92. [Osnovne odredbe] i 93. [[Nadležnosti Vlade] Ustava Republike Kosovo.

Podnosioci zahteva su, između ostalog, navodili da je promena i povećanje plata isključiva nadležnost Skupštine, da se promena i povećanje plata za državne službenike i pravosudni sektor treba izvršiti prema zakonu usvojenim od strane Skupštine, da povećanje plata direktno utiče na budžet Kosova i da promena plata predstavlja sukob interesa.

Ustavni sud je proglasio zahtev prihvatljivim za razmatranje nakon što je utvrdio da su pitanja pokrenuta u zahtevu takve složenosti da njihovo utvrđivanje treba zavisiti od razmatranja merituma i da se zahtev ne može smatrati očigledno neosnovanim u smislu pravila 36 (1) (d) Poslovnika o radu Suda.

I.

Nakon razmatranja tvrdnji i argumenata podnosilaca zahteva, Ustavni sud je istakao da: (i) nije dokazano da odluka o povećanju plata predstavlja pitanje ustavnog nivoa; (ii) na osnovu predstavljenih argumenata, ne rezultira da je Skupštini povređeno ili sprečeno vršenje

svojih ustavnih ovlašćenja za usvajanje i sprovođenje državnog budžeta; (iii) što se tiče sukoba interesa da nije u funkciji Suda da oceni navode o nespojivosti osporene odluke sa Zakonom o sprečavanju sukoba interesa tokom obavljanja javnih funkcija, jer to pitanje u nadležnosti drugih organa utvrđenih Ustavom; i (iv) što se tiče povrede člana 3. [Jednakost pred zakonom] i 7. [Vrednosti] Ustava, podnosioci zahteva nisu podneli ubedljive dokaze da plate određene u osporenoj odluci drugačije tretiraju pozicije ili slične situacije i ako ta razlika u tretmanu nema objektivnih i razumnih opravdanja.

Sud je dalje dodao da nije u njegovom delokrugu da ocenjuje ili zameni javne politike utvrđene zakonodavnim ili izvršnim organom. Princip podele vlasti obavezuje Ustavni sud da poštuje utvrđivanje politika od strane odgovarajućih ustavnih organa. Osnovne odluke politike za upravljanje zemljom treba da donose ustavni organi sa demokratskim legitimitetom, odnosno Skupština i Vlada.

Ti organi su - zbog svoje prirode i demokratskog legitimiteta - u boljem položaju od Ustavnog suda da utvrde i unaprede budžetske, ekonomske i socijalne politike.

II.

U tom smislu, Ustavni sud je smatrao da podnosioci zahteva nisu podneli ubedljive dokaze da podrže svoje tvrdnje da je osporena odluka Vlade proizvela ustavne efekte u smislu povreda ustavnih nadležnosti Skupštine ili povrede bilo koje ustavne odredbe, kako to tvrde podnosioci zahteva.

Sud je takođe primetio da podzakonski akti Vlade treba da budu u saglasnosti sa Ustavom i zakonima. Štaviše, Sud naglašava da je u skladu sa izvršnom prirodom svojih ustavnih nadležnosti Vlada obavezna da sprovodi državni budžet usvojen od strane Skupštine. Stoga, dužnost Vlade je da sprovođenje osporene odluke zasniva na budžetskim izdvajanjima, predviđenim budžetom za 2018. godinu i odgovarajućim zakonima.

Na kraju, Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.2 (1) i 116.2 Ustava, članovima 27 (1), 29 i 30 Zakona i u skladu sa pravilima 29, 54, 55 i 56 (1) Poslovnika o radu, utvrđeno da odluka Vlade Republike Kosovo br. 20/14 od 20. decembra 2017. godine nije u suprotnosti sa navodnim članovima Ustava.

INFORMACIJE O USTAVNOM SUDU

Zgrada Ustavnog suda:

Ustavni sud Republike Kosovo, od svoje funkcionalizacije 2009. godine je smešten u zgradi bivšeg Zaštitnog korpusa Kosova ZKK, koja se nalazi u centru Prištine, u Gradić Pejtonu. Ova lokacija Suda, u centru glavnog grada, je simbol jednakog pristupa na ustavnu pravdu svih građana i drugih ovlašćenih stranki. Ova zgrada se tokom godina prilagođavala potrebama i prirodi rada Ustavnog suda. Ovo je urađeno uz pomoć donatora. Konkretno, sudnica je finansirana od strane Ustavnog suda Republike Turske 2010. godine, osnivanje biblioteke Suda je u potpunosti projekat GIZ za pravnu reformu, a dodatne kancelarije-kontejneri su donacija Ustavnog suda Republike Turske 2011. godine.

Zgrada Suda ima korisnu prostoriju za rad od 784 m² u kojoj rade 65 radnika.

ADRESA

Ulica: "Perandori Justinian", nr. 44, 10000, Priština

Tel: +381 (0)38 60 61 62

Mob: +377 (0)45 200 595; +377 (0)45 200 576

Fax: +381 (0)38 60 61 70

E-mail: gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org

Veb: www.gjk-ks.org